tēporis ⁊ in oēbus vigilys in quibus ieiunīū celebrat: ⁊ in q̄tuor tēporib⁹ ⁊ in rogationib⁹. dñs tamen papa vtit in festo sancti marci i missa tm̄ Jtē in officio defunctor⁹. ¶ Illud quoq̄ notandum est ꝙ roman⁹ pontifex in signū imperij vtitur regno. i. corona imperali: ⁊ in signum pontificij vtit mitra. ꝯ mitra semp vtit ⁊ vbiq̄ regno ꝯ nō semp nec vbiq̄ quia pontificis auctoritas et prior ē ⁊ dignior ⁊ diffusior est q̄ imperialis potestas. Sacerdotiū. n. in populo dei regnū p̄cessit: cū aaron prim⁹ pontifex saulē primū regē p̄cesserit. ⁊ Noe nēbrot q: sicut legit primū regni nēbrot extitit babilonis vi. di. g bis ita. Noe ꝯ edificauit altare dño ⁊ holocausta obtulit super illud regno quidē nō vtit nisi certis dieb⁹ ⁊ locis nūq̄ intra ecclesiā sed extra. Porro fm ꝙ capiti. i. christo cōuenit mitra pontificis illud significat quid ꝓpheta loquens de filio dicit ad patrem Gloria ⁊ honore coronauit eū do. ⁊ cō. ⁊c. Hoc est itaq̄ nomen qd̄ ē sup omne nomē: ut in nomine ihesu oē genu flectat celestiū terrestriū ⁊c. Nam ⁊ in aurea lamina sideris pontificalis sculpteratū nomen domini tetagramatos: cuius mysteriū declarabim⁹ in ti. de lega. indumentis Per mitrā ergo capitis christi summā illā glorificēciā intelligimus q̄ ꝓpē diuinitatē debet humanitati. nā ꝓpter pede adorat scabellū. Adorate inquit scabellū pedum ei⁹ quoniā sanctū ē ¶ Et nota ꝙ sicut ait Zacharias papa de consc. di. i. nullus episcopus ad altare oratur⁹ accedēs seu altario assistens vel aratiōes ad deū affundens mitrā deponit ⁊ baculū: q: apl'us ꝓhibet viros capite velato in ecclesia orare ut reuelata facie gloriā dñi contemplent. Qñ ꝯ ad populū se conuertit ut illi predicet insignia cōminatiōis sue resumit: vnde ⁊ Moyses cām populi apud deum precib⁹. cām ꝯ dei ad populū gladys allegabat. xlv. di. disciplina ad fi. ¶ Ultimo nota ꝙ quidā ep̄i solēniter benedicit in missa ⁊ altar thurificat deposita mitra. Alij ꝯ cū mitra in capite. Primi ea rōne mouent q: solēnit benedicendo vice dei funguntur: ⁊ de⁹ p eos misterium benedicit. Numeri vi. in fi. vbi dr̄ Jnuocabunt nomē meū sup filios israhel ⁊ ego benedicā eis Altaris ꝯ thurificatio significat orones. Apo. viij. Ascendit fumus incensor de orationibus sanctor. Quia ergo in orationib⁹ causaz plebis ad deū agit: ideo cū reuerētia mitra viz deposita illud agere debet. Secūdi ꝯ attendūt ꝙ bñdictio ⁊ thurificatio nō sūt cēntialia ad consecrationē corpis christi sed ad solēnitatē ptinet. ⁊ iō ea cū mitra agūt ut p hoc a simplicib⁹ sacerdotibus discernant. cuius enim plus habeat ep̄us q̄ simplex sacerdos in his que ad solēnitatē ptinet ut in ornamentis ⁊ alys: nō tm̄ in his q̄ ad cōsecrationem ipsam spectāt. Sed hec rō min⁹ sufficiens videt quoniā fm hoc mitra in missa deponeret nisi qñ ꝯba ad quor ꝓlationē fit speciem transubstantiatio proferūtur.

¶ De annulo.

Annulus est fidei sacr̄m quo christus spōsaz suā scām ecclesiam subarrauit ut ipsa ō se dicere valeat Annulo sno subarrauit me dñs meus ihesus christus: cui⁹ custodes et pedagogi sunt episcopi ⁊ prelati. ānulos ꝓ signo in testimoniū huius rei ferentes. de quib⁹ spōsa dicit in canticis. Inuenerūt me vigiles q custodiūt ciuitatē. Hūc annulū dedit pater filio reuertenti fm illud euangely: Date annulū in manu eius: ex quo euāgelio ānuli vsus credit accept⁹ Annulus ergo pontificis integritatē significat fidei ut vz ecclesiā dei sponsam sibi creditā sicut se diligat ⁊ sobriā ⁊ castā celesti sponso custodiat iuxta illud: Despōdi enim vos vni viro viri. ca. ex christo: ⁊ se meminerit nō dñm sed pastorē. vi q. i. sicut alterius. De hoc sponso ⁊ sponsa Joannes euangelista dicit qui hz sponsam sponsus ē amicus aūt sponsi q stat ⁊ audit eū gaudio gaudet ꝓpter vocē sponsi. Episcop⁹ ergo vicari⁹ et amicus sponsi ꝙ si vicari⁹ ē ⁊ ipse qdammodo sponsus est. ¶ Rursus antiqui ir̄as annulo sigillabant. Un ep̄us ānulū portat: qm̄ scripture mysteria ⁊ ecclesie sacramēta pfidis sigillare ⁊ humilibus reuelare debet. ¶ Porro fm ꝙ capiti. s christo cōuenit annulus digiti donū significat sci spūs. Digit⁹. n. articulus atq̄ distinct⁹ spm̄ scm̄ insinuat. fm illud: digit⁹ dei est hic. ⁊ alibi. Si ego in digito dei eycio demonia filij vestri ī quo eyciūt. ¶ Annulus aūt aure⁹ ⁊ rotūdus pfectionem donor ei⁹ significat quā sine mensura xp̄s acceperit: qm̄ in eo plenitudo diuinitatis corporaliter habitat. Nam qui desursū venit sup oēs est cui deus nō dedit spm̄ ad mēsurā dicēs: Super quē videris spm̄ sanctū descendentē ⁊ manentem sup eum: Hic ē qui baptiçat. nā regescet sup eū spūs sapiētie ⁊ intellect⁹. Jpe ꝯ de plenitudine sua fm differētes donatiōes distribuit. alij fm apostolū dās sermonē snie. alij gratiā sanitatū. alij opationē ꝯtutū ⁊c. qd̄ ⁊ visibilis pontifex imitat alios in ecclesia cōstituēs sacerdotes alios dyaconos. alios subdyaconos ⁊ huiusmōi nō igit ab re in ep̄i digito gēmat⁹ fulget ānulus p cui⁹ misteriū dant fulgida carismata grar. De ānulo spōse sat] dcm̄ ē i. i. pte sub ti. de eccle sac.

¶ De baculo pastorali. ¶ Rubrica.

Baculus pastoralis correctiōz pastoralez significat ꝓpē qd̄ a ꝯsecratiōe dr̄ ꝯsecratio. Accipe baculū pastoral' officij: ut sis ꝯrigēdis vicijs pie seuiēs. de q̄ dic apl's: In ꝯgaventā ad vos. Virga igit pastoral' ptās intelligitur sacerdotalis quā christus eis contulit qñ apostol⁹ ad predicandū misit p̄cipiens eis ut baculos tollerent. Et moyses una virga missus est

Universitäts- und
Landesbibliothek Düsseldorf

in egyptū: de hoc in prima parte dictū est in ti. d̄ cōsecratiōibus. Baculus ergo a lege ⁊ euāgelio sumit: quia ⁊ virga pastoralis ⁊ sambuca ⁊ pedū ⁊ ferula nūcupantur. Moyses enī ex mandato domini virgā habuit: que terribilia fecit in celo ⁊ ēn terra ⁊ in mari: quia cibū de celo potuꝫ de petra ꝓduxit: ⁊ gregē ad terrā fluentem lacte ⁊ ⁊ melle minauit. Adhuc per baculū doctrine auctoritas intelligitur. hac enī infirmi sustētant: inquieti corripiūtur: errātes ad penitenciā trahūt. Unde ⁊ pedū quod est lignū recuruū quo pastores pedū retrahūt aīaltū. Sane qnq̄ baculꝰ ex osse ⁊ ligno cōficitur: que cristallina ⁊ deaurata sperula cōiungūtur: os superius recuruat: lignū inferius ferro acuitur modice tamē retunditur. Siquidē est duricia legis: lignum mansuetudo euāgelij que duo cōiuncta sunt sperula diuinitatis Jesu xpi. Uel os seueritas: lignū pontificis est lenitas: quas iūgit in iudicio per charitatem. Nam seueritas vel misericordia multū destituitur si vna sine altera teneat. xlv. di. disciplia ad quod significādū ferrū obtunditur: quia iudiciū misericordia temperat: baculus recuruatur cum penitētes ad penitenciā reuocātur. Aliquādo in curuatura caput formatur: qm̄ ad deū cōuersis vita eterna ꝓmittitur. Qnq̄ etiaꝫ in curuatura scribitur cū iratus fueris misericordie recordaberis ne ad culpā gregis ira turbꝫ i pastoꝝ oculū rationis. vi. q. i. ex merito. Aliqn̄ in sperula scribitur homo: vt pontifex se hominē memoret: ⁊ de potestate collata non eleuet. Aliqn̄ etiam iuxta ferrū scribitur parce vt in disciplina subditis parcat: ⁊ misericors a misericordia misericordiā cōsequatur. Qd̄ ꝯo baculus est acutꝰ in fine: rectꝰ in medio: retortus in summo: designat q̄ pontifex debet pungere pigros: regere debiles sui rectitudine: ⁊ colligēr vagos. xlvij di. §. necesse. xlv. di disciplina. ⁊. c. ois Uñ versus Colligе. sustēta. strimula. vaga. morbida. leta. Et reddendo singula singulis versus iste cōtinet oia premissa vel sic. Attrahe per primū: medio rege: punge p imū. Romanus autē pōtifex pastorali virga nō vtit tū ꝓpter historiā: tū ꝓpter misticā rōem: extra d̄ sacra. vnc. c. vnico in fi. Historia est qm̄ beatus petrꝰ apls marcialē discipulū suū quē dñs it̄ discipulos ostituit cū dixerit. Nisi efficiami sicut paulus iste nō intra. ⁊c. misit cū quibusdam alys ad predicādū germanis quo in via ad viginti dietas defūcto froto colliga eius redut ad nūciandū hoc petro Cui petrus. Accipe hūc baculū ⁊ tā gens illū dic. Surge in noīe dñi ⁊ predica. Ille ꝯo in quadragesimo die a tpe mortis illius tetigit cū ⁊ surrexit: ⁊ ita petrus baculū a se remouit ⁊ subditis dedit nec recuperauit. Innocētiꝰ ꝯo papa tertius: scripsit in ecclesia speculo q̄ beatꝰ petrus misit baculū suū euchario primo treuerū cpo: quē vna cū Ualerio ⁊ Materno ad predicādū euāgeliū gēte theutonice destinauit: cui successit in epatū Maternus qui p baculū petri de morte fuerit suscitatus: quē baculum vsq̄ hodie cū magna veneratiōe treuerēs: ecclesia seruat: ⁊ iō papa in illa diocesi vtit baculo ⁊ nō alibi. Mistica vero est ratio: quia baculus in sūmitate est curuus ad attrahendū: quod in romano pontifice necesse nō est: quia nullus ab eo finalit̄ diuertere nō potest. Preterea p baculū designatur coertio: quā quia ceteri pōtifices ab homine recipiūt: ideo a suis superiorib̄ baculos recipiūt ⁊ habēt. Romanus ꝯo pontifex quia potestatem a solo deo accipit baculū nō habet. ¶ Porro ꝗm q̄ capiti. s. xpo cōuenit virga pontificis: potestatem xpi significat. de qua psalmista. Uirga recta siue directiōis virga regni tui: qꝫ dilexisti iusticiam ⁊ odisti iniquitatē: ꝓpter qd̄ alibi dicit. Reges eos i virga ferrea: duricia ferri vigorē significat equitatis: qua xps tanq̄ vas figuli peccatores cōfringet. Uerū potestas xpi nō solus est virga: sed baculus: quia non solū corripit sed etiam sustētat. vñ ps. ꝯga tua ⁊ bacu. tu. ipa me cō. sūt.

De sudario.

Expeditis nouem specialib̄ pontificū ornamētis aliqua de quibusdā alys. ⁊ primo de sudario videamꝰ: quod est lineus pannus quē ministrās epo semp paratus habꝫ quo ille sudorē ⁊ omnē superfluū corporis tergat humorē: significans studiū quo humanas cogitatōes in hac vita extergimꝰ p exempla scōꝝ patrū: qbus ad patiēciā corroboramur. Sicut. n. sudor est i corpe: sic etiā tediū est i aīa qn̄q̄ ex oscia peccatoꝝ p̄nūes oscie fiōtē. Habeamꝰ igit̄ sudariū ex lino multis tōsiōib̄ castigato ⁊ mūdato p qd̄ mūdanos extergamꝰ affectꝰ: ⁊ ēt cū dauid ⁊ iob tristiciā abyciendo nos tergamus. In qbusdā ecclesijs dyaconꝰ sudariū habēs illō i dextro cornu altaris deponit: vt si forte qcq̄ sordidū accesserit illo tergat̄: ⁊ sudariū sacerdotis mūdissimuꝫ maneat. Manipuli q̄q̄ pene eadē est significatio ꝓut ibi dictū est.

De pallio.

Consequēter aliqua de pallio subiciamꝰ: qd̄ patriarchaꝝ p̄matū ⁊ metropolitanoꝝ est ꝓpriū: vt p illō a ceteris epis discernāt̄: ⁊ p̄uilegiatā obtinēt dignitatē: qre ab p̄missis ⁊ cōibus vt spālib̄ ornamētis mīme ōtinēt̄. Sigdē p palliū sit vtrūq̄ ⁊ suphumerale ⁊ rōnale legalis pōtificis ītelligimꝰ: qꝫ. n. sup vtrūq̄ pōtificis humeꝝ iacet suphumerale siue lōgiō dr̄. Quia ꝯo ide descēdēs i ipo pōtific pectore iūgit̄: rōle vōt̄: hēbat n. aarō suph. ⁊ rōle q̄ catheis aureis sit iūgebāt̄